

AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO
IR NEMOKUMO VALDYMO TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

REKOMENDACIJOS

APSKAITĄ TVARKANČIO ASMENS
PASIRINKIMAS

Ieva Vaiškūnienė

AVNT Apskaitos ir metodologijos skyriaus vyriausioji specialistė

2022-10-13

Rekomendacijose **subjekto** sąvoka apima:

- 1) ribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenis, išskyrus šeimynas;
- 2) neribotos civilinės atsakomybės juridinius asmenis;
- 3) pensijų fondus;
- 4) investicinius fondus;
- 5) gyventojus, kurie vykdo ekonominę veiklą, įskaitant individualią veiklą;
- 6) užsienio juridinių asmenų ar kitokių užsienio valstybės organizacijų, pagal Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės įstatymus pripažįstamų teisės subjektu, filialus ir atstovybes Lietuvos Respublikoje.

Tikslas – padėti subjekto vadovui ar kitiems subjekto valdymo organams priimti sprendimą dėl subjekto finansinę apskaitą tvarkančio asmens (toliau – ATA) pasirinkimo.

Pateikiami pagrindiniai siūlomi kriterijai, kurie galėtų būti taikomi pasirenkant kompetentingą asmenį:

- subjekto finansinei apskaitai tvarkyti,
- finansinėms ataskaitoms rengti,
- mokesčių deklaracijoms rengti,
- ir kitoms ataskaitoms, kuriose pateikiama finansinė informacija rengti.

Subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti gali būti pasirenkami **skirtingi asmenys**.

Subjekto vadovui organizuojant subjekto apskaitą **svarbu pasirinkti kompetentingą ATA**, užtikrinant, kad su apskaita susiję tikslai tinkamai ir laiku parengti finansinę informaciją, reikalingą ataskaitoms parengti ir informacijos vartotojų ekonominiams sprendimams priimti, **būtų įgyvendinti tinkamai**, vadovaujantis galiojančiais ir subjekto taikomais teisės aktais.

Subjekto ATA gali būti pasirenkamas (8 p.):

- subjekto **darbuotojas*** arba apskaitos padalinys, jeigu subjekte numatoma jį turėti,
- **juridinis asmuo** pagal finansinės apskaitos paslaugų teikimo sutartį,
- **fizinis asmuo** pagal finansinės apskaitos paslaugų teikimo sutartį,
- subjekto **vadovas** (pavyzdžiui, individualios įmonės savininkas, mažosios bendrijos narys, labai mažos įmonės vadovas ar kito nedidelio subjekto vadovas).

Apskaitos specialistas – tai fizinis asmuo, kuris turi įgijęs profesinę kompetenciją apskaitos tvarkymo srityje, kaip tai apibrėžiama Rekomendacijų VI skyriuje.

*Tam tikrais atvejais mažosios bendrijos narys ar pelno nesiekiančiuose subjektuose pagal jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus darbuotojo pareigą gali atlikti asmuo, veikiantis pagal Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymą (2 str. 1d., 5 str. 3 d.).

Pasirenkant ATA rekomenduojama atsižvelgti į (9 p.):

- subjekto kaip juridinio asmens **teisinę formą**,
- subjekto vykdomos **veiklos specifiką**,
- subjekto **veiklos apimtį** arba **įmonės kategoriją**, kuriai ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiantis juridinis asmuo priskiriamas, kaip tai nustatyta ĮAI II skirsnyje,
- numatomų **ūkinių operacijų ir darbų apimtis**,
- **būsimas periodines išlaidas**, susijusias su samdomu asmeniu, tvarkysiančiu subjekto apskaitą,
- kitus veiksnius pagal individualius subjekto poreikius ir gautinoms paslaugoms bei ATA keliamus lūkesčius.

Subjekto vadovui pasirenkant apskaitą tvarkanti
darbuotoją, rekomenduojama atsižvelgti į
Rekomendacijų **III skyriuje** pateikiamus siūlomus
taikyti ATA pasirinkimo kriterijus.

Rekomenduojama atsižvelgti į (13 p.):

- asmens profesinę **kvalifikaciją**;
- asmens įgytą profesinę **patirtį**;
- **profesinės etikos principų** laikymąsi;
- **teisės aktų**, reglamentuojančių subjekto veiklą, mokestines prievoles, apskaitos tvarkymą ir atskaitomybę, **išmanymą**;
- **asmens žinias** LFAS ir (arba) TFAS taikymo srityse, atsižvelgiant į subjekto teisinę formą, kaip tai reglamentuojama FAĮ 11 straipsnyje;
- **kitų subjektų rekomendacijas** dėl asmens profesinių įgūdžių;
- **kitus** fizinio asmens pasirinkimui taikytinus **veiksnius pagal individualius subjekto poreikius** ir gautinoms paslaugoms bei apskaitą tvarkančiam asmeniui **keliamus lūkesčius**.

Subjekto apskaitą tvarkantis subjekto darbuotojas ar apskaitos padalinio darbuotojai turėtų būti parenkami pagal jiems pavedamų funkcijų turinį ir sudėtingumą

Pavyzdžiai pateikiami Rekomendacijų 14 p.

Subjekto vadovas nusprendęs savarankiškai tvarkyti subjekto apskaitą turėtų **kritiškai** ir **atsakingai** įvertinti savo žinias ir įgūdžius tvarkyti apskaitą ir (arba) rengti finansines ataskaitas. Galėtų atsižvelgti į Rekomendacijų III skyriuje pateikiamus siūlytinius ATA pasirinkti taikytinus kriterijus.

Jei subjekto vadovas pasirenka pats tvarkyti subjekto apskaitą, jam **rekomenduojama kelti kvalifikaciją įvairiuose kursuose**, kaip tai nurodoma Rekomendacijų 25.3 punkte, **naudotis įvairiais žinių įsigijimo šaltiniais**, kaip tai nurodoma Rekomendacijų 30 punkte ir pan.

Subjekto vadovui pasirenkant apskaitą tvarkantį **fizinį asmenį** apskaitos paslaugas teikiantį **pagal finansinės apskaitos paslaugų teikimo sutartį**, rekomenduojama atsižvelgti į Rekomendacijų **IV skyriuje** pateikiamus siūlomus taikyti ATA pasirinkimo kriterijus.

Rekomenduojama atsižvelgti į (13 p., kaip ir darbuotojui):

- asmens profesinę **kvalifikaciją**;
- asmens įgytą profesinę **patirtį**;
- **profesinės etikos principų** laikymąsi;
- **teisės aktų**, reglamentuojančių subjekto veiklą, mokestines prievoles, apskaitos tvarkymą ir atskaitomybę, **išmanymą**;
- **asmens žinias** LFAS ir (arba) TFAS taikymo srityse, atsižvelgiant į subjekto teisinę formą, kaip tai reglamentuojama FAĮ 11 straipsnyje;
- **kitų subjektų rekomendacijas** dėl asmens profesinių įgūdžių;
- **kitus** fizinio asmens pasirinkimui taikytinus **veiksnius pagal individualius subjekto poreikius** ir gautinoms paslaugoms bei apskaitą tvarkančiam asmeniui **keliamus lūkesčius**;

Papildomai rekomenduojama įvertinti (16-20 p.):

- jeigu asmuo subjekto apskaitai tvarkyti naudotų **savo turimą finansinės apskaitos informacinę sistemą** asmens profesinei veiklai vykdyti, subjekto vadovas turėtų įvertinti šios sistemos atitiktį subjekto veiklos specifikai ir sistemos galimybes identifikuoti apskaitos registruose padarytą įrašą (FAĮ 8 str. 3 d. 1-2 p.);
- ar pagal sutartį apskaitos paslaugas teikiantis fizinis asmuo yra **apsidraudęs savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės draudimu**;
- fizinio asmens teikiančio apskaitos paslaugas pagal sutartį **užimtumą ir darbų apimtį** tvarkant kitų subjektų apskaitą, įvertinant ar asmuo gebės tinkamai vykdyti prisiimtus įsipareigojimus tvarkyti subjekto apskaitą;
- (pasidomėti) ar asmuo turi ir laikosi **apskaitos paslaugų teikimo organizavimo ir kontrolės tvarką**, siekiant užtikrinti teikiamų apskaitos paslaugų kokybę (FAĮ 14 str. 3 d.).

Subjekto vadovui pasirenkant apskaitą tvarkanti
juridini asmeni apskaitos paslaugas teikianči pagal
finansinės apskaitos paslaugų teikimo sutartį,
rekomenduojama atsižvelgti į Rekomendacijų
V skyriuje pateikiamus siūlomus taikyti ATA
pasirinkimo kriterijus.

Rekomenduojama atsižvelgti į (21 p.):

- juridinio asmens **veiklos patirtį** teikiant apskaitos paslaugas;
- juridinio asmens **narys** apskaitos paslaugas teikiančius juridinius asmenis vienijančiose **profesinėse organizacijose**;
- ar apskaitos paslaugas teikiantis juridinis asmuo yra **apsidraudęs savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės draudimu**;
- šiame juridiniame asmenyje dirbančio **apskaitos specialisto**, kuriam bus pavestas subjekto apskaitos tvarkymas, **profesinę kompetenciją**, kaip tai apibrėžiama Rekomendacijų VI skyriuje;
- **profesinės etikos principų laikymąsi**;
- šiame juridiniame asmenyje dirbančio **apskaitos specialisto**, kuriam bus pavestas subjekto apskaitos tvarkymas, **užimtumą ir darbų apimtį** tvarkant kitų subjektų apskaitą;

Rekomenduojama atsižvelgti į (21 p.):

- kokia **finansinės apskaitos informacinė sistema** yra naudojama apskaitai tvarkyti, įvertinti sistemos atitiktį subjekto veiklos specifikai ir sistemos galimybes identifikuoti apskaitos registruose padarytą įrašą (FAĮ 8 str. 3 d. 1-2 p.);
- **kitų subjektų rekomendacijas** dėl juridinio asmens apskaitos paslaugų teikimo kokybės;
- **kitus** juridinio asmens pasirinkimui taikytinus **veiksnius pagal individualius subjekto poreikius** ir gautinoms paslaugoms bei apskaitą tvarkančiam asmeniui **keliamus lūkesčius**;
- (pasidomėti) ar asmuo turi ir laikosi **apskaitos paslaugų teikimo organizavimo ir kontrolės tvarką**, siekiant užtikrinti teikiamų apskaitos paslaugų kokybę (FAĮ 14 str. 3 d.).

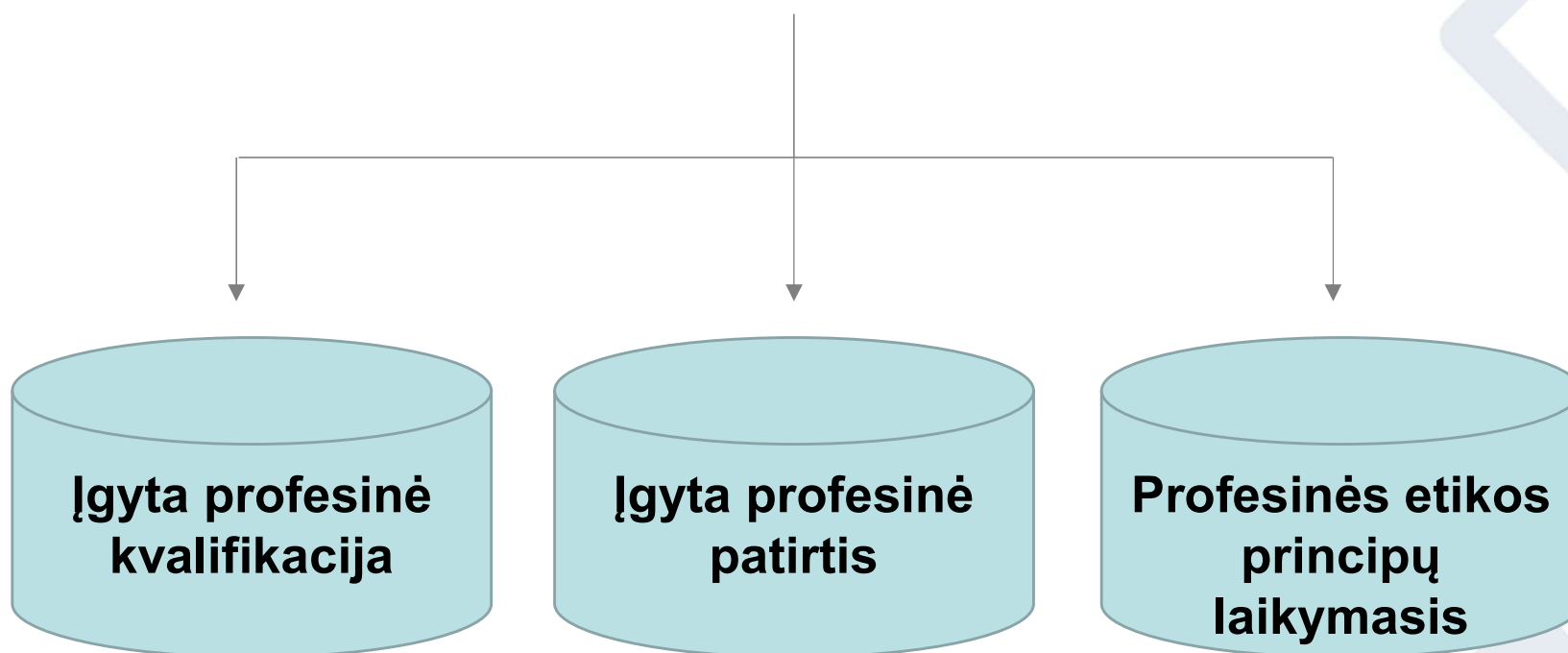

Apskaitos paslaugas teikiančio arba apskaitos funkciją atliekančio juridinio asmens vadovaujamas pareigas einančiais asmenimis, dalyviais arba apskaitos paslaugas savarankiškai teikiančiu asmeniu **negali būti asmenys, kurie buvo pripažinti kaltais dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams padarymo, kol teistumas neišnykęs arba nepanaikintas.**(FAĮ 14 str. 2 d.).

FIZINIO ASMENS PROFESINĖ KOMPETENCIJA

(Rekomendacijų VI skyrius)

**Įgyta profesinė
kvalifikacija tai:**

- asmens įgytas išsilavinimas apskaitos ir finansų srityje, patvirtintas formalaus išsilavinimo įrodymu;
- asmens narystė auditorius ir (arba) apskaitos specialistus vienijančioje profesinėje organizacijoje;
- nuolatinis asmens kvalifikacijos kėlimas įvairiuose profesiniuose mokymuose, kursuose, seminaruose, kurių baigimą ar išklausymą patvirtina formalaus įrodymo dokumentas.

Įgyta profesinė patirtis:

- faktiškai ir teisėtai dirbant ar užsiimant profesine veikla apskaitos srityje (darbo stažas metais);
- tvarkant subjektų apskaitą pagal LFAS ir (arba) TFAS;
- konkrečiose apskaitos tvarkymo srityse;
- dirbant platesnių profesinių ir darbo įgūdžių ir žinių reikalaujančiose srityse;
- įgūdžiai dirbant su konkrečia subjekto apskaitai tvarkyti ir (arba) ataskaitoms rengti naudojama finansinės apskaitos informacine sistema.

**Profesinės etikos
principų
laikymasis:**

- sąžiningumo;
- objektyvumo;
- profesinės kompetencijos ir tinkamo atidumo;
- konfidencialumo;
- profesionalaus elgesio.

Apskaitos specialistas turėtų siekti įgyvendinti **mokymosi visą gyvenimą** principą ir turėtų **naudotis įvairiais žinių įgijimo ištekliais ir šaltiniais**

Profesinės kompetencijos išlaikymas reikalauja **nuolat žinoti ir suprasti svarbias technines, profesines ir verslo naujoves**

Nuolatinis profesinis tobulėjimas ugdo ir įtvirtina apskaitos specialisto **gebėjimus**, leidžiančius jam kompetentingai veikti profesinėje aplinkoje

Subjekto **vadovui svarbu ATA sudaryti sąlygas** toliau kelti profesinę kvalifikaciją, tobulinti žinias ir **įgūdžius**

ATA turėtų būti kompetentingas ir informacinių technologijų, duomenų analizės ir valdymo srityse

Profesinė organizacija – auditorius ir (arba) apskaitos specialistus ir (arba) apskaitos paslaugas teikiančius juridinius asmenis vienijanti profesinė organizacija

Kompetentingų profesinių organizacijų pripažinimo požymiai, kurie turi įtakos ir asmens, priklausančio šioms organizacijoms, profesinei kvalifikacijai ir kompetencijai:

- apskaitos specialistas turi atitikti profesinės organizacijos keliamus profesinio išsilavinimo, įgytos profesinės patirties reikalavimus ir būti išlaikęs kvalifikacijos egzaminus stojant į šią organizaciją;
- apskaitos paslaugas teikiantis juridinis asmuo turi atitikti profesinės organizacijos juridiniam asmeniui keliamus reikalavimus;
- profesinė organizacija gali priklausyti (būti narė) arba turėtų bendradarbiauti su tarptautinėmis profesinėmis organizacijomis;
- profesinės organizacijos užtikrina, kad jos nariai laikytųsi profesinės etikos principų, nuolat keltų savo profesinę kompetenciją ir gilintų turimas profesines žinias, subjektams teiktų kokybiškas apskaitos paslaugas. Jos organizuoja įvairius profesinės kvalifikacijos kėlimo kursus, mokymus, seminarus, koordinuoja organizacijos narių veiklą bei atstovauja savo narių interesams.

Kompetentingos profesinės organizacijos turėtų atlikti savo narių etikos klausimų bei apskaitos paslaugų kokybės tikrinimus pagal nustatytas kokybės priežiūros, užtikrinimo ir drausminių nuobaudų sistemas.

Subjekto vadovas dėl asmens nekokybiškai teikiamų apskaitos paslaugų gali kreiptis į profesinę organizaciją, jeigu asmuo priklauso profesinei organizacijai.

AČIŪ UŽ DĒMESI!

Rekomendācijas galite rasti šiuo adresu: <https://avnt.lrv.lt>

Skiltyje: Veiklos sritys - - Apskaita - - Rekomendacijos